

ИВА МАНОЈЛОВИЋ

Интервју са Драгишом Бојовићем

КОЛАШИНСКИ БИСЕР И ЊЕГОВ ВЕЧИТИ ДУЖНИК

Иако су га животне околности навеле да напусти Ибарски Колашин, Колашин њега никада није. Као „нечујни зов завичаја, сакривен у срцу“ формативно је утицао на целокупан лични и професионални живот Драгише Бојовића, професора књижевности и предавача неколико предмета на Универзитету у Нишу и Косовској Митровици. О свом „вечном Колашину“ и другим темама говорио је за наш часопис.

„Јеванђељски трпети,
хришћански се
уздизати, дочекати у
старозаветном духу
време које ће доћи и
вратити нам стари
колашински понос и
достојанство“

Чини се да је Ибарски Колашин непресушни извор Ваше инспирације. Шта га чини толико посебним? Шта сте научили од њега?

Спадам у оне ствараоце, и у науци и у књижевности, који завичај сматрају важним чиниоцем у развоју и стваралачком формирању, али је за мене завичај и више од тога. Он је, у овом тренутку, и једна од мојих брига, јер се налази у непрестаној опасности, изложен је латентном терору, трн је у оку

онима којима је вековима био последња брана надирању на север. Упркос томе што је људи све мање у њему, он се не помера са свог места

„Само је
 Колашину дано
 да може
 истовремено да
 гледа и Косово, и
 Метохију и Рас.
 Да их помилује,
 закрили, ако
 треба и утеши.
 Косово је
 Колашину нада,
 Метохија му је
 вера, Рас му је
 љубав.
 Сви се у Србији
 могу одрећи
 Косова,
 Метохије и
 Раса.
 Колашин се
 одрећи не може.
 У њиховом је
 вечном
 загрљају” –
 исечак из беседе
 „Вечни
 Колашин”

упозоравајући нас да је он нама дао много више него ми њему. Колашин је посебан по својој прошлости, по људима који га чине, има особену природу, Мокра и Рогозна га издвајају од других области, али печат њему даје, више од свега другог, етичка и епска вертикала, која спаја земљу и небо, свет и есхатон. Она и данас опстаје, али и опомиње на све наше падове.

Кад бисте упоређивали Колашин каквим га описује Григорије Божовић са оним што је Колашин данас – шта бисте издвојили као главне сличности и разлике?

Мислим да је исто осећање припадности. Колашин, без обзира на тежак историјски тренутак, и данас је у непрестаном крету и уздизању, али је несумњиво и у грчу. Превиија се, пада, устаје, мрмољи и гунђа, немиран је и неспокојан. Осећа да је остављен, али зна да нема куда већ да буде ту где јесте.

Када је реч о разликама, највећа је и најболнија она која нас подсећа да нема више оних великих људи какви су некада били. И наше су генерације дале својеврсне колашинске заточенике, спремне да Колашину дају све. Време им, ипак, није било наклоњено. Није их уздигло, није им дало прилику, а они су, као и они велики раније, волели свој Колашин.

У беседи „Вечни Колашин“ 2007. године пишете: „И наше је време изнедрило праве Колашинце. Они су се придружили оним прецима којима је Колашин био свет и зато постао вечан“. Прошле године у „Писму Григорију“ кажете: „Зато не долази, стани ... Немаш код кога“. Шта се у међувремену променило?

Подсећам да је та беседа изговарана у Колашину пре осамнаест година. Тада смо били постојанији, нисмо били понижени. У међувремену је Колашин, најмање својом заслугом, понижен. Узето му је све што му се

могло узети. Остао је само понеки узмах у култури, образовању. Све остало се свело на грчевиту борбу за опстанак. Имам, ипак, наду. Јеванђељски трпети, хришћански се уздизати, дочекати у старозаветном духу време које ће доћи и вратити нам стари колашински понос и достојанство. Наравно, то без нас самих није могуће, а биће могуће ако сами не одустанемо од тога.

„Иако је тешко, могуће је данас имати човека чији се лик формира по угледу на икону Христа и његових угодника“

Како се у овим турбулентним временима управљати према начелима која нам је завештао Свети Сава, који је важна окосница Вашег научног рада и који се, захваљујући Вашем залагању, изучава у оквиру засебног предмета Свети Сава у српској књижевности?

Ако буде мало резигнације у мом одговору, то је пре свега због чињенице да су и ове генерације Срба више формално усмерене према Светој Сави, свечарски и кампањски, него што заиста познају и чувају његове завете. Свети Сава нема данас заслужено место ни у Цркви ни у народу. То није потребно њега ради, потребно је нас ради. Да сазнамо зашто смо били *изабрани* и *савршени* народ и шта је потребно да се врати светосавском идентитету, светосавској просвети и светосавској цркви. Потребно је прво ово последње. Ако се то догоди, све друго ће имати природни след. Трудим се, колико је у мојој моћи, да своје студенте, своје ученике упутим на пут Светога Саве.

Придаје ли се довољно пажње лику и делу Светог Саве кроз образовање и може ли се другачије?

На филолошким и филозофским факултетима Свети Сава има заслужено место, маргинализован је, као и Владика Николај и Отац Јустин, на богословским факултетима. Нема га довољно у основним и средњим школама. Може се и мора другачије.

Отац сте три одрасле ћерке, љубав је трајна тема Вашег песничког живота, а времена су све изазовнија. Чему сте их учили и како млади родитељи да прилагоде васпитавање деце у све захтевнијем добу?

Вероватно је педагогија напредовала, али су резултати васпитавања обрнуто пропорционални њеном напретку. Свакодневно смо сведоци тога. Погледајте само на шта личе школе. Пошто сам традиционално васпитан у сеоској породици, која није била изложена утицају девијација савременог доба, трудио сам се са својом супругом да деца усвоје исте традиционалне и проверене српске вредности. Свакако, вредности су универзалне и нису само српске, али ја сматрам да смо

их као народ доста дуго и с љубављу обликовали, тако да оне имају и национални печат. Потпуно сам уверен да ће моје ћерке истрајати у васпитавању своје деце на начин како су оне васпитане. И још боље. Важно је само да дух савременог изопаченог доба буде изопштен и да заврши код оних који су га и створили. Иако је тешко, могуће је данас имати човека чији се лик формира по угледу на икону Христа и његових угодника.

Драгиша Бојовић је универзитетски професор, књижевни критичар и историчар, песник и теолог. Рођен је у колашинском селу Бање 1964. године. На Филозофском факултету у Приштини дипломирао је на Одсеку за југословенске књижевности и српскохрватски језик, магистарске студије завршио је 1994, а докторирао 2000. године. Предаје неколико предмета на Универзитету у Нишу и Универзитету у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици. Аутор је више од 150 научних радова, двадесет књига, две збирке песама и добитник неколико награда за књижевни и научни допринос.